

ZSŽ

Pohod po
poteh Jelke
Auf Spuren
von Jelka

Andreas Babler

obišče | besucht DESKAN

ZKP

Proslava v
Bazovici 23
Basovizza
2023

Slovensko planinsko
društvo Celovec

Slowenischer
Alpenverein
Klagenfurt

70

iKult

Nov kulturni center
Kulturzentrum

Celovec - Klagenfurt

Informacijski list Zveze slovenskih organizacij na Koroškem
oktober 2023 - številka 2 / 2023
Izhaja v Celovcu

FORUM ZSO

Infoblatt des Zentralverbandes slowenischer Organisationen
Oktober 2023 - Nummer 2 / 2023
Erscheinungsort Klagenfurt

VSEBINSKO KAZALO/ INHALTSVERZEICHNIS

- 3 Uvodna beseda - Editorial
- 4-5 Slovensko planinsko društvo Celovec 70 let
70 Jahre Slowenischer Alpenverein
- 6 Petkovo priznanje 2023 - Dr.-Petek-Auszeichnung
- 7 Slovesnost v Bazovici - Feierlichkeit in Basovizza
- 8-9 iKULT - Kulturni center SPZ v Celovcu
Neues Kulturzentrum in Klagenfurt
- 11 Nachtfrauen - roman Maje Haderlap
Zweiter Roman der Bachmann-Preisträgerin
- 11 Zveza slovenskih žena slavi okroglo obletnico
Slowenischer Frauenverband - Jubiläum

„Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung des Bundeskanzleramtes“

 Bundeskanzleramt

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE ZA SLOVENCE V
ZAMEJSTVU IN PO SVETU

IMPRESSUM

ZSO.

Izdajatelj / Herausgeber: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem /
Zentralverband slowenischer Organisationen
Gabelsbergerstraße 5/2, 9020 Klagenfurt/Celovec
<https://zso.slo.at> - Telefon (0463) 514 300 14 - e-mail: zso@slo.at
Uredništvo / Redaktion: Zveza slovenskih organizacij
Tisk / Druck: druckreif - Albert Boštjančič, Škofiče

FOTO: SPÖ / David Višnjič

DESKAN - Na srečanju z Andreasom Bablerjem v Bilčovsu - Treffen mit Andreas Babler in Ludmannsdorf

Editorial – Manuel Jug

Spoštovane bralke, spoštovani bralci »forum ZSO«!

Kot ste opazili, smo se po desetih izdajah našega informacijskega lista »forum ZSO« odločili za t. i. »relaunch« in za naš informacijski list izbrali novo vizualno podobo. Vesel sem, da je naloge glavnega urednika prevzel izkušeni žurnalist in obenem odbornik ZSO, Emanuel Polanšek. Še bolj želimo v ospredje postaviti delovanje ZSO in vanjo včlanjenih organizacij.

Svoj pogled pa bi radi usmerili še malo širše in začeli objavljati tudi teme, ki niso neposredno povezane s samo narodno skupnostjo. Menim, da sta najpomembnejši temi narodne skupnosti šolstvo in izobraževanje. Zanimiva dejstva o obeh področjih lahko beremo v letošnjem poročilu Dežele Koroške o položaju slovenske narodne skupnosti na avstrijskem Koroškem. Biro za slovensko narodno skupnost je poročilo zelo široko zasnoval in ga skrbno in kakovostno izdelal. Pomembno je, da poročilo ni ostalo le v pisni obliki, ampak se je o njem in njegovi vsebini razpravljalo tako v pristojnem odboru v deželni zbor kot tudi v dialoškem forumu Dežele Koroške. To pomeni, da o poročilu niso razpravljali samo uradniki, temveč tudi člani vlade, poslanci deželnega zbora, župani ter zastopniki osrednjih organizacij Koroških Slovenk in Slovencev.

Po zakonodaji se politične manjšinske teme obravnavajo na zvezni ravni. Zato mi je bilo v čast, da smo na zasedanju

DESKAN-a kar nekaj ur posvetili današnjemu stanju narodne skupnosti in se o aktualnih temah pogovarjali z novim predsednikom stranke SPÖ, Andreasom Bablerjem. Strinjali smo se, da na prvem mestu ostaja skrb za ohranitev slovenskega jezika, da pa si je treba za izboljšave in napredek prizadevati tudi na vseh drugih za narodno skupnost pomembnih področjih.

Želim vam prijetno branje »forum ZSO«!

Sehr geehrte Leserinnen und Leser des »forum ZSO«!

Wie sie wahrscheinlich bemerkt haben, haben wir uns dazu entschieden, unser Infoblatt »forum ZSO« einem »Relaunch« im Sinne einer überarbeiteten visuellen Gestaltung zu unterziehen. Es freut mich auch sehr, dass von nun an Emanuel Polanšek, ein erfahrener Journalist sowie Ausschussmitglied des ZSO, als Chefredakteur fungieren wird.

Wir möchten hiermit noch stärker unsere Arbeit sowie die Aktivitäten un-

serer Teilorganisationen in den Vordergrund stellen und parallel dazu auch Themen ansprechen, die über die Volksgruppenthematik hinausgehen. Inhaltlich sehe ich die Bereiche Bildung und Sprache als die für die Volksgruppe relevantesten Themen an.

Es ist notwendig, dass wir uns auf allen Ebenen für Verbesserungen und Fortschritte einsetzen und somit zum Erhalt unserer Sprache und unseres aktiven Vereinslebens beitragen.

70 Jahre - Slowenischer Alpenverein Klagenfurt

1953 wurde der Slowenische Alpenverein Klagenfurt nach dem 2. Weltkrieg erneut gegründet. Der Verein feiert also heuer sein 70-jähriges Bestehen und hat ein aktives und interessantes Jahr hinter sich. Eine der Veranstaltungen im Jahresprogramm war der Tag der offenen Tür auf der Rossalm Ende September.

Zahlreiche Bergsteiger*innen besuchten die Veranstaltung auf mehr als 1.000 Metern Seehöhe. Für den musikalischen

Rahmen sorgte das Tomaz Boškin Trio und auch für das leibliche Wohl war mit Spezialitäten vom Grill bestens gesorgt.

Außerdem gab es ein interessantes Kinderprogramm mit Aquarellmalerei, Waldpädagogik und vielem mehr. Die nächsten Veranstaltungen des Vereins sind eine Ausstellung über das Sportklettern (Eröffnung am 24.11. im K&K-Zentrum St.Johann/Šentjanž) und eine Silvesterwanderung auf die Topitza (31.12.).

70-let Slovenskega planinskega društva Celovec

Po drugi svetovni vojni je bilo Slovensko planinsko društvo Celovec ponovno ustanovljeno leta 1953. Leta 2023, ki je bilo za društvo zelo aktivno in zanimivo, SPD Celovec obeležuje 70-letnico svojega delovanja.

Med pomembnejšimi dogodki je bil konec septembra »Dan odprtih vrat na Bleščeči planini«. Ob zabavnem druženju z glasbenimi vložki Tria Tomaža Boškina so se na nadmorski višini čez 1000 metrov zabavali številni planinci in

nica kega društva Celovec

planinke.

Poskrbljeno je bilo tudi za okusne dobrote z žara in pijačo. Otroci so v zanje pripravljenem programu spoznavali različne tehnike barvanja z vodenimi barvicami, gozdno pedagogiko in še veliko drugega.

SPD Celovec do konca leta pripravlja še odprtje razstave o športnem plezanju (17. 11. v k & n; k centru v Šentjanžu v Rožu) in silvestrski pohod na Topico (31. 12. 2023).

Podpore urada zveznega kanclerja za leti 2024 (in 2025)

Društva in organizacije slovenske narodne skupnosti na Koroškem lahko do ponedeljka, 23. oktobra 2023, pri Uradu zveznega kanclerja zaprosijo za sredstva iz sklada za financiranje narodne skupnosti (dotacije po Zakonu o narodnih skupnostih) za leto 2024. Vloge lahko oddate samo preko spletnega portala; vloge, poslane po pošti ali elektronski pošti, ne bodo upoštevane. Vloge se lahko vložijo za podporo za upravičene stroške ali za osnovno (bazično) podporo.

Poleg tega še do 1. decembra 2023 poteka razpis za financiranje »Druge subvencije (financiranje narodne skupnosti)« za leti 2024 in 2025. Pri tem je poudarek zlasti na prednostnih nalogah financiranja, usmerjenih v prihodnost. Da bi prijaviteljem olajšali načrtovanje, je razpis prvič zasnovan tako, da traja dve leti. Predmeti financiranja vključujejo digitalizacijo, spodbujanje mladih iz narodne skupnosti ter gradbene in obnovitvene ukrepe.

Najnižji možni znesek vloge znaša € 5.000,00. Tudi v tem primeru je mogoče vloge oddati samo preko spletnega portala.

Noch bis Montag, den 23. Oktober 2023 ist es möglich, dass Vereine und Organisationen der slowenischen Volksgruppe in Kärnten um eine Volksgruppenförderung aus dem Fördertopf (Zuschüsse nach dem Volksgruppengesetz) für das Jahr 2024 beim Bundeskanzleramt ansuchen. Die Antragsstellung ist ausschließlich über den Online-Antrag möglich, per Post oder E-Mail übermittelte Ansuchen gelten als nicht ordnungsgemäß eingebracht. Angesucht werden kann um Unterstützung bei förderbaren Kosten oder bei einer Basisförderung.

Zudem läuft bis 1. Dezember 2023 der Förderaufruf

Förderungen vonseiten des BKA für 2024 (und 2025)

Förderschwerpunkte gesetzt. Zur besseren Planbarkeit für Förderungswerbende ist der Aufruf erstmals zweijährig ausgestaltet. Zu den Fördergegenständen zählen die Digitalisierung, die Volksgruppen-Jugend/-Nachwuchsförderung wie auch Bau- und Sanierungsmaßnahmen. Die Mindestantragssumme beträgt € 5.000,-.

Auch hierbei kann eine Antragsstellung nur über den Online-Antrag erfolgen.

„Sonstige Zuschüsse (Volksgruppenförderung)“ für die Jahre 2024 und 2025. Der Fokus wird hierbei insbesondere auf zukunftsweisende

Petkova priznanja 2023 zaslužnim osebnostim

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem je v letošnjem letu podelila Petkova priznanja trojici, ki je s svojim delom v prid koroškim Slovencem in Slovenkam prispevala pomemben delež k razvoju manjšine. Odlikovanki in odlikovanelec so bili tokrat Vida Obid, Ana Blatnik in Danilo Prušnik.

Vida Obid je avtorica številnih knjig in publikacij in je pripravila med drugim vrsto prevodov in znanstvenih prispevkov. Bila je vzgojiteljica v Dijaškem domu ter sodelavka pri Slovenski prosvetni zvezi in kasneje pri Kmečki izobraževalni skupnosti. Nadalje je bila odbornica ZSO, ZSZ in SŠD, v devetdesetih letih pa predsednica plesnega gledališča Ikarus.

Ana Blatnik je bila poslanka zveznega sveta, poslanka deželnega zbora, predsednica socialdemokratskih žena na Koroškem, članica predsedstva deželne ter zvezne socialdemokratske stranke, predse-

dnica Delovne skupnosti Avstrijske narodnosti v SPÖ ter podpredsednica in odbornica ZSO.

Danilo Prušnik je bil dolga leta predsednik košarkaškega kluba KOŠ Celovec ter velja za izjemnega idealista v slovenskem športu na Koroškem. Aktivno sodeluje tudi pri vsakoletnem zimskem pohodu na Arihovo peč. Danilo Prušnik je bil tudi predsednik Slovenske športne zveze in odbornik ZSO.

Že desetletja Zveza slovenskih organizacij priznanja podeljuje osebam, ki so s svojim angažmajem in delom v korist slovenski narodni skupnosti na Koroškem doprinesle tehten in pomemben delež k obstoju in razvoju slovenske narodnostne skupine. Za uvod je na vročitvi priznanj v Mladinskem domu spregovoril predsednik ZSO Manuel Jug o zaslugah nagrajenk in nagrajenca. Poleg njega sta bili lavdatorki še Helena Verdel in Eda Velik.

Dr. Petek - Auszeichnung

Der Zentralverband slowenischer Organisationen (ZSO) hat heuer mit der Dr.-Petek-Auszeichnung drei Persönlichkeiten geehrt, die mit ihrem Wirken einen bedeutenden Beitrag zur Entwicklung der slowenischen Volksgruppe geleistet haben. Ausgezeichnet wurden die Autorin Vida Obid, die Politikerin Ana Blatnik und der Pädagoge Danilo Prušnik.

Vida Obid ist Autorin zahlreicher Publikationen und Übersetzungen, war Erzieherin sowie Mitarbeiterin in Slowenischen Kulturverband. Sie wirkte mit in der Bildungsgemeinschaft KIS, beim ZSO, im Slowenischen Frauenverband (ZSZ) und im Slowenischen Schulverein (SŠD).

Ana Blatnik war Abgeordnete im Bundesrat, im Landtag, sowie Vorsitzende der sozialdemokratischen Frauen in Kärnten. Sie war Mitglied im SPÖ-Präsidium, im ZSO und war Vorsitzende der ARGE Volksgruppen in der SPÖ.

Danilo Prušnik war jahrelang Obmann des Basketballklubs KOŠ, Obmann des Slowenischen Sportverbands (SŠZ) und Ausschussmitglied des ZSO. Er gilt als ein ausnehmender Idealist im slowenischen Sportgeschehen.

V spomin na štiri bazoviške junake je na osrednji slovesnosti 10. septembra spregovoril kot eden izmed dveh osrednjih govornikov predsednik Zveze koroških partizanov in prijateljev protifašističnega odpora Milan Wutte.

Bazovica - spominska svečanost

Spomenik štirim pokončnim borcem proti fašizmu na obrobju Trsta je opomnik trpljenja, ponosa in boja za enakopravnost. Opominja nas, da se moramo – tudi s pomočjo zaključkov mešane italijansko-slovenske zgodovinske komisije – zoperstaviti populizmu in nestrpnosti in na vrednotah evropske solidarnosti graditi mostove med nami, je pozvala slovenska ministrica za zunanje zadeve Tanja Fajon množico, ki se je na nedeljsko popoldne zbrala na bazovski gmajni. Prvi slavnostni govornik, predsednik Zveze koroških partizanov Milan Wutte je spomnil, da imajo Slovenci v Avstriji in Italiji podobno skupno izkušnjo - ne samo upora v drugi svetovni vojni, temveč tudi »permanentnega boja« za pre-

živetje vse do danes. Drugi slavnostni govornik, italijanski znanstvenik Livio Isaak Sirovich, pa je priznal, da je eden številnih tržaških Italijanov, ki tudi zaradi italijanskega šolskega sistema in lokalnega italijanskega dnevnika dolgo niso vedeli za obstoj tržaških Slovencev.

Od izvršitve smrtne kazni članov tajne organizacije Borba *Bidovca*, *Marušiča*, *Miloša* in *Valenčiča*, ki jo je odredilo posebno fašistično sodišče, mineva letos 93 let.

Svečanosti na obrobju Trsta so se poleg vrha slovenske diplomacije v Italiji mdr. udeležili slovenska senatorka Tatjana Rojc, deželni svetnik Marko Pisani, predstavniki tržaških občin, med njimi tržaški župan Roberto Dipiazza, in tržaški škof Henrik Trevisi.

Seit der Vollstreckung des Todesurteils gegen die Mitglieder der Geheimorganisation Borba *Bidovca*, *Marušič*, *Miloš* und *Valenčič*, das von einem faschistischen Sondergericht gefällt wurde, sind 93 Jahre vergangen.

Beim diesjährigen Festakt am 10. September zum Gedenken an die vier Helden von Bazovica/Basovizza war der Obmann des Verbandes der Kärntner Partisanen und Freunde des antifaschistischen Widerstandes Milan Wutte einer der beiden Hauptredner.

Das Denkmal für die vier Kämpfer gegen den Faschismus erinnere an Leid, Aufrichtigkeit und den Kampf für Gleichberechtigung. Es erinnere uns daran, dass wir – auch auf Grundlage der Schlussfolgerungen der gemischten italienisch-slowenischen Historikerkommission – Populismus

Gedenktag in Basovizza

und Intoleranz entgegnetreten und Brücken bauen müssen, die auf den Werten der europäischen Solidarität basieren, forderte die slowenische Außenministerin Tanja Fajon die Menschen, die sich bei der Feier am Stadtrand von Triest versammelt hatten, auf. Milan Wutte erinnerte daran, dass die Slowenen in Österreich und Italien ähnliche gemeinsame Erfahrungen hätten, sowohl beim Widerstand im Zweiten Weltkrieg als auch beim »permanenten Kampf« ums Überleben bis heute.

Der zweite Hauptredner, der italienische Wissenschaftler Livio Isaak Sirovich, gestand ein, dass er einer der vielen Italiener aus Triest sei, die aufgrund des italienischen Schulsystems und der lokalen italienischen Presse lange Zeit nichts von der Existenz von Slowenen in Triest gewusst hatten.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

iKult

Nov prireditveni center v Celovcu

Kulturno delovanje na Koroškem je pestro in raznoliko. Nekatera slovenska prosvetna, kulturna in katoliška društva svoje dejavnosti izvajajo v lastnih prostorih in farnih dvoranah. Vsa tista, ki žal nimajo svojih prostorov, pa v gostilniških ali občinskih dvoranah.

Za izvajanje kulturnega delovanja na podeželju je dobro poskrbljeno, kar pa ne velja za mesto Celovec. Po aktualnih podatkih v Celovcu živi okoli 7.000 pripadnikov slovenske narodne skupnosti in dvojezičnih občanov. Ker se je potreba po dvojezičnem kulturnem središču v Celovcu vse bolj povečevala, si je Slovenska prosvetna zveza že več let prizadevala najti rešitev. Zaradi pomanjkanja ustreznih prostorov ali viso-

kih cen njihovega dnevnega najema je bila kulturna dejavnost v mestu zelo omejena.

iKult – interkulturni prireditveni center Celovec

Komunistična partija Avstrije (KPA) je lastnica nepremičnine na naslovu Südbahngürtel 24 (Ljudski dom, nemško Volkshaus), ki jo je načrtovala arhitektka Margarete Schütte-Lihotzky (*1897, Dunaj, †2000, Dunaj), ena prvih žensk, ki so v Avstriji študirale arhitekturo. Leta 2022 se je končno pojavila možnost ureditve prireditvenega središča, ki bi našim kulturnim ustvarjalcem omogočil nastope v prestolnici Dežele Koroške – v Celovcu. Slovenska prosvetna zveza je poleti 2023 najela pritličje Ljudskega doma v Celovcu, ga prenovila in opremila. Z možnostjo sprejema do 120 obiskovalcev, odrom, ki ustreza predpisanim zahtevam, in s tehnično opremo je prostor, vključno s sanitarijami, z garderobami in depojem, prilagojen našim potrebam.

Zavedamo se velikega pomena kakovostnega kulturnega programa za podeželje, zato novega kulturnega središča v glavnem mestu ne smemo razumeti kot konkurenco obstoječim podeželskim kulturnim domovom. Že »selitev« nekaterih predstav in prireditev iz k & k centra v Šentjanžu v Rožu v Celovec bo omenjeni kulturni dom zaradi njegovega izjemno bogatega letnega programa močno razbremenila.

Novi prostor je multifunkcionalen: v njem je mogoče uprizarjati gledališke predstave (profesionalne in amaterske), izvajati branja, multimedijske dogodke z uporabo digitalne tehnologije, razprave, koncerte itd. Naša društva prostor lahko tudi brezplačno najamejo. V iKultu pa je svoj dom našlo tudi profesionalno gledališče Teater Rampa/Theater Rampa. Društvo, katerega predhodnik je teater.šentjanž_st.johann (ustanovljeno leta 1996 v Slovenskem prosvetnem društvu (SPD) Šen-

tjanž/St. Johann), je bilo na novo ustanovljeno novembra 2022. Pod vodstvom Martina Moschitzja je do ponovne ustanovitve prišlo zaradi prestrukturiranja v društvu SPD Šentjanž/St. Johann, kjer je bilo gledališče prej samostojna sekcija.

Prostore ponujamo v najem tudi vsem drugim kulturnim ustvarjalcem, ki se zavzemajo za dobre odnose in spoštovanjemedobemajezikovnimaskupnostma na Koroškem.

Jeseni 2023 bo v iKultu 26 prireditev. Program je začel Teater Rampa, sledila sta 25-letnica Radia Agora in odprtje prireditvenega centra iKult v organizaciji Slovenske prosvetne zveze.

Čakajo nas še premiera operete »Kakor napravi stari, je zmerom prav« v izvedbi Glasbenega gledališča Gabriel, 20-letnica oddaje Sotočja (RTV Slovenija), 75-letnica Zveze koroških partizanov, premiera kabareta »Realisti« v produkciji Teatra Rampa, matineja Godbe na pihala Šmihel in še dve predstavinevegagledališkegaabonmaja Pogled dlje +, in sicer dokumentarna drama »Dnevnik Ane Frank« (gostuje ljubljanski Mini teater) in komedija »Naše skladišče« (gostuje Prešernovo gledališče Kranj).

Več informacij na spletnih straneh: SPZ (spz.slo.at) ter iKult (www.ikult.at)

iKult - ein zweisprachiges Veranstaltungszentrum für Klagenfurt

Die slowenische Kulturarbeit hat in Kärnten eine lange Tradition und auch in der Landeshauptstadt Klagenfurt leben laut aktuellen Angaben mehr als 7.000 Angehörige der slowenischen Volksgruppe. Schon lange war der Slowenische Kulturverband auf der Suche nach passenden Räumlichkeiten für Veranstaltungen in Klagenfurt. Heuer war es endlich soweit und das Erdgeschoss im historisch bedeutenden Margarethe-Schütte-Lihotzky-Haus (vielen auch als „Volkshaus“ bekannt) wurde von der KPÖ angemietet und über die Sommermonate in Eigenregie

renoviert. So stehen uns und allen interessierten Kulturschaffenden nun im iKult modern ausgestattete Veranstaltungsräumlichkeiten mit einer Publikumskapazität von etwa 120 Personen in zentraler Lage zur Verfügung. Im multifunktionalen Raum können Veranstaltungen unterschiedlicher Art – von Theatervorstellungen, Konzerten und Lesungen bis hin zu Diskussionen oder kleineren Ausstellungen im Foyer durchgeführt werden.

Im iKult hat auch das neu gegründete professionelle zweisprachige Theater Rampa unter der Leitung

von Martin Moschitz seinen Sitz und wird seine Produktionen der Öffentlichkeit präsentieren.

Wie groß der Bedarf an einem derartigen Kulturzentrum in der Landeshauptstadt tatsächlich war und ist, geht aus der Auslastung der Räumlichkeiten im laufenden Jahr hervor, die quasi bis zum Ende des Jahres besetzt sind.

Auch für 2024 haben bereits zahlreiche Kulturvereine und –initiativen ihr Interesse an der Nutzung der Räumlichkeiten bekundet.

Skupna pomoč prizadetim v poplavah

V začetku avgusta 2023 so neurja in poplave, ki so prizadeli

Avstrijo in Slovenijo, povzročili razdejanje, človeško trpljenje, uničeno infrastrukturo in poplavljenе domove. V skupno akcijo »Skupno. Pomagamo. – Gemeinsam. Helfen.«, ki jo je koordinirala Slovenska gospodarska zveza (SGZ), se je vključilo 18 organizacij slovenske narodne skupnosti na Koroškem, vključno z Zvezo slovenskih organizacij (ZSO). Zelo nas veseli, da so ljudje v tej akciji zbrali več kot 70.000,00 evrov. Vsem darovalcem se iskreno zahvaljujemo!

Gemeinsame Hilfe für die Hochwasseropfer

Anfang August wurden der Süden Österreichs und Teile Sloweniens von Überschwemmungen heimgesucht, die Verwüstungen anrichteten, menschliches Leid verursachten, die Infrastruktur zerstörten und Häuser überfluteten. Wir freuen uns sehr, dass wir mit der Aktion »Gemeinsam. Helfen.«, die vom Slowenischen Wirtschaftsverband koordiniert wurde, und an der sich 18 Organisationen der slowenischen Volksgruppe in Kärnten beteiligten, darunter auch der Zentralverband slowenischer Organisationen, über € 70.000,- sammeln konnten und bedanken uns herzlich bei allen, die gespendet haben.

25 Jahre Radio Agora

„Frischluff für Kärnten / Svež veter v koroški eter“ lautete das Motto, unter dem das Radio Agora am 26. Oktober 1998 regulär zu senden anfang. Im iKULT in Klagenfurt gab es bereits vor dem offiziellen Jubiläum eine Veranstaltung, bei der man der Anfänge und des Weges des Radio Agora gedachte. Für den Erhalt der Radiolizenz folgten viele Kooperationen, seit 2012 besteht die Partnerschaft mit dem ORF, wie wir sie heute kennen. Alle äußerten sich zufrieden über den Weg des Radios, das heute manchen schon Vorbild ist.

Četrtoletni radio agora

26. oktobra 1998 je radio Agora pod geslom „Frischluff für Kärnten / Svež veter v koroški eter“ začel redno oddajati. V novem centru iKULT v Celovcu je še pred uradno 25-letnico radia stekla slovesnost, kjer so se spomnili dogodka izpred 25 let. Priprave, da je lahko radio zaživel, pa so trajale skoraj desetletje dalj, so med drugim spomnili. Za obstoj radijske licence so v teku let sledile raznovrstne kooperacije, od leta 2012 pa sodelovanje z avstrijskim ORF, kakor ga poznamo danes. Poleg sporedov svobodnih sodelavcev v večernih in nočnih urah, je to vsak dan dvanajst oblikovanih radijskih ur za slovensko manjšino na Koroškem in Štajerskem: Štiri ure oddaja radia Agora in osem ur na istem valu Slovenski spored ORF. O vihravi poti radia navzgor, ki je danes že zgled drugim, so se vsi izrazili z zadovoljstvom.

Spominska tabla za Borovlje

Te dni so v Borovljah pri kolodvoru nostalgичne železnice odkrili spominsko ploščo za pregnane koroške Slovenke in Slovence iz Borovelj. Pobudo za namestitev spominskega obeležja je dal župan Ingo Appé, vsi navzoči pa so pozdravili korak. Opominjati v javnem prostoru in spomi-

njati se je potreben korak, je na slovesnosti zatrdil tudi državnozborski poslanec, Beljačan Peter Weidinger.

Z območja občine je bilo v drugi svetovni vojni pregnanih enajst družin, skupaj 41 oseb. Vodja frakcije VS Borovlje Roman Verdel je spregovoril na slovesnosti kot potomec družine, ki je izgubila med vojno osem ožjih članov. Namestiti spominsko ploščo je označil za pomembno odločitev občine. Osrednji govornik na slovesnosti je bil Valentin Hauser, avtor več knjig in dolgoletni prijatelj pisatelja Petra Handkeja.

Gedenktafel für Ferlach

Auf Anregung von Bürgermeister Ingo Appé wurde in Ferlach eine Gedenktafel an die vertriebenen Sloweninnen und Slowenen aus dem Gemeindegebiet enthüllt. Alle Anwesenden betonten die Wichtigkeit des Erinnerens im öffentlichen Raum für unsere Gesellschaft. Gemeinderat Roman Verdel als Nachfahre einer Familie, die im Weltkrieg acht Angehörige verlor, bezeichnete das Anbringen der Gedenktafel als bedeutenden Akt der Gemeinde. Die Festansprache hielt der Autor Valentin Hauser.

Wanderung zum runden Jubiläum

Zu seinem 80-jährigen Bestandsjubiläum hat der Verband slowenischer Frauen (ZSŽ) heuer ein besonderes Programm organisiert. Teil davon war eine geführte Wanderung unter dem Titel „Jelka – auf den Spuren der zeitgenössischen Mutter Courage“ mit Zdravko Haderlap in der Umgebung von Bad Eisenkappel. Hier wurde 1943 unter dem Namen „Antifaschistische Frauenfront“ (AFŽ) die Vorgängerorganisation des slowenischen Frauenverbandes gegründet, und die Partisanin und Kämpferin für Minderheiten- und Frauenrechte Helena Kuchar – Jelka war eine ihrer Gründerinnen.

Bei schönstem Herbstwetter genoss eine Gruppe von ca. 20 Interessierten die literarisch-zeithistorische Wanderung. Es wurde aus Werken von Eisenkappler Autor*innen gelesen und Zdravko Haderlap erzählte viel Interessantes über das Leben und Wirken der Partisanin Jelka. Weitere Wanderungen für das nächste Jahr sind bereits in Planung.

ZSŽ: Po poteh Jelke

Zveza slovenskih žena letos obhaja 80. obletnico svojega obstoja in to jubilejno leto obhaja s posebnim programom. V soboto, 16. septembra je vabila na pohod z Zdravkom Haderlapom po grapah Železne Kaple, prav tja, kjer je ženska organizacija leta 1943 bila ustanovljena pod imenom „Antifasistična fronta žena“. Ob najlepšem jesenskem vremenu smo se zjutraj zbrali na Vinklnovi domačiji, kjer je po pozdravu podpredsednice ZSŽ, Julije Schellander-Obid, Zdravko Haderlap dal kratek uvod v tematiko pohoda z naslovom „JELKA – po poteh sodobne matere korajže“. To temo smo si izbrale, saj je partizanka Helena Kuchar – Jelka bila takrat med pobudnicami za ustanovitev AFŽ, in je danes znana osebnost daleč preko koroških meja.

Vabilu se je odzvalo lepo število udeleženk in udeležencev in Zdravko Haderlap nas je vodil po postajah v naravi, kjer smo prebirale odlomke iz knjig, ki so povezane s temi kraji. To so na primer „Angel pozabe“ Maje Haderlap, „Bratovska jesen“ Valentina Polanška, pa seveda avtobiografska knjiga Helene Kuchar-Jelke. Tako smo med šesturnim pohodom izvedle marsikaj zanimivega o življenju junakinje, ob vsem tem je pa bilo tudi dovolj časa za sprostitve in klepet s stariimi znankami in prijateljicami. Velika zahvala velja Zdravku Haderlapu, ker je odziv bil tako lep pa odbornice že kujemo načrte za podobne pohode v naslednjem letu.

Drugi roman Maje Haderlap

Dvanajst let po izidu prvenca „Engel des Vergessens“ pisateljice Maje Haderlap je pri založbi Suhrkamp izšel njen drugi roman z naslovom „Nachtfrauen“. Avtorica v njem pripoveduje fiktivno zgodbo žensk treh generacij v podeželski slovenski družini na južnem Koroškem. Knjigo je avtorica medtem predstavila na Dunaju, v Gradcu in tudi v Celovcu. V svojem drugem romanu se Maja Haderlap ukvarja z usodami žensk in je delo sama označila kot feministično, vendar bi bila to preozka oznaka, kajti roman „Nachtfrauen“ tematizira še posebej tudi usodo slovenstva na Koroškem. Koroška pisateljica Maja Haderlap je leta 2011 za odlomek iz romana „Engel des Vergessens“ v Celovcu prejela ugledno literarno nagrado Ingeborg Bachmann in živi danes kot svobodna pisateljica. Roman

man je doživel medtem prevod že v več jezikov, tudi v slovenščino.

Nachtfrauen

Zwölf Jahre nach ihrem Debütroman „Engel des Vergessens“ ist nunmehr Maja Haderlaps zweiter Roman mit dem Titel „Nachtfrauen“ erschienen. Darin erzählt sie die fiktive Geschichte dreier Generationen von Frauen einer ländlichen slowenischen Familie in Südkärnten und thematisiert somit insbesondere das Schicksal der Sloweninnen in Kärnten.

Die Kärntnerin Maja Haderlap erhielt 2011 den Ingeborg-Bachmann-Preis und arbeitet als freie Schriftstellerin. Der Roman „Engel des Vergessens“ wurde mittlerweile in zahlreiche Sprachen übersetzt, unter anderem auch ins Slowenische.

ZSO je oktobra v nemškem prevodu izdala roman
Valentina Polanška **BRATOVSKA JESEN**
Založba: bahoe books | Prevod: Metka Wakounig

ZSO ist Herausgeber der deutschen Übersetzung des Romans
SCHICKSALSHERBST DER BRÜDER von Valentin Polanšek
Verlag: bahoe books | Übersetzt von: Metka Wakounig